FENOLOJİK DEĞERLENDİRME

HUBUBAT VE BAKLİYATTA YAĞIŞ VE GELİŞİM ANALİZİ

(Mart 2024 Değerlendirmesi)

www.tmo.gov.tr

YAĞIŞ DEĞERLENDİRMESİ

Mart Yağışları

Mart Yağışları

Ülkemizde yağış ortalaması;

Mart 2023		95,5 mm
Mart 2024		69,5 mm
Normali	(1991-2020)	61,2 mm'dir.

Yağışlarda;
normaline göre **%14 artma,**
geçen yıl Mart ayına göre
%27 azalma gözlenmiştir.

Yağışlar özellikle Doğu Anadolu'nun doğusu ve güneyi ile Güneydoğu Anadolu'nun doğusunda yüksek seviyede gerçekleşmiş, *Hakkari, Şırnak, Siirt ve Van çevrelerinde ise normallerinin iki katını aşmıştır. Antalya'nın batısı, Konya'nın güneyi, Isparta, Bilecik çevrelerinde ise yer yer %40'ı aşan azalmalar kaydedilmiştir.*

Bölge genelinde, İç Anadolu Bölgesinde normali civarında, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgeleri normalinin altında yağış almıştır. ***En fazla artış gösteren bölge %54 ile Doğu Anadolu Bölgesi olurken,*** *Akdeniz Bölgesi'nde ise son 11 yılın en düşük mart ayı yağışı gerçekleşmiştir.*

İl geneli yağışlarda en fazla yağış 207.9 mm ile Şırnak, en az yağış 29.0 mm ile Kırıkkale'de kaydedilirken, ***Van ili mart ayı yağışları son 21 yılın en yüksek seviyesinde,*** *Antalya, Karaman ve Mersin illeri mart yağışları son 11 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir. İllerimiz içinde normaline göre en fazla azalma %35 ile Isparta'da, en fazla artma ise %100'ün üzerinde artışla Şırnak'ta meydana gelmiştir.*

YAĞIŞ DEĞERLENDİRMESİ

1 Ekim 2023-31 Mart 2024 dönemini kapsayan 2024 su yılı yağışları normalin ve geçen yıl yağışlarının üzerinde gerçekleşmiştir. **Kümülatif (6 aylık) dönemde** *ise* **405,9 mm** *yağış gerçekleşirken, normali (1991-2020)* **374,3 mm** *ve geçen yıl* **287,3 mm'dir.** *Yağışlarda normaline göre* **%8,** *geçen yıl yağışlarına göre* **%41** *artış gerçekleşmiştir.*

Yağışlar Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Balıkesir çevreleri ile Batı Karadeniz Bölgesi'nde, Doğu Anadolu Bölgesi'nin orta kesimleri ile güneydoğusunda, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeyi ve doğusu ile Giresun, Trabzon ve Rize çevrelerinde normallerine göre %40'den fazla artış göstermiştir. **Şırnak, Siirt, Hakkâri ve Van çevrelerinde artış oranı yer yer %80'in üzerine çıkmıştır.** *Güney Ege ve İç Anadolu'nun batı kesimleri ile Amasya çevrelerinde ise normallerine göre %40'a varan azalmalar kaydedilmiştir.*

Bölge genelinde su yılı yağışları Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgeleri dışında tüm bölgelerde normalleri üzerinde gerçekleşmiş, en fazla artma %39 ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde kaydedilmiştir.

İl geneli yağışlarda en fazla yağışı 1135.2 mm ile Rize, en az yağışı 187.0 mm ile Iğdır almıştır.

Normaline göre en fazla azalma gösteren ilimiz %24 ile Muğla, **en fazla artma gösteren ilimiz ise %61 ile Şırnak olmuştur.**

1-31 Mart Yağış Grafiği (mm)

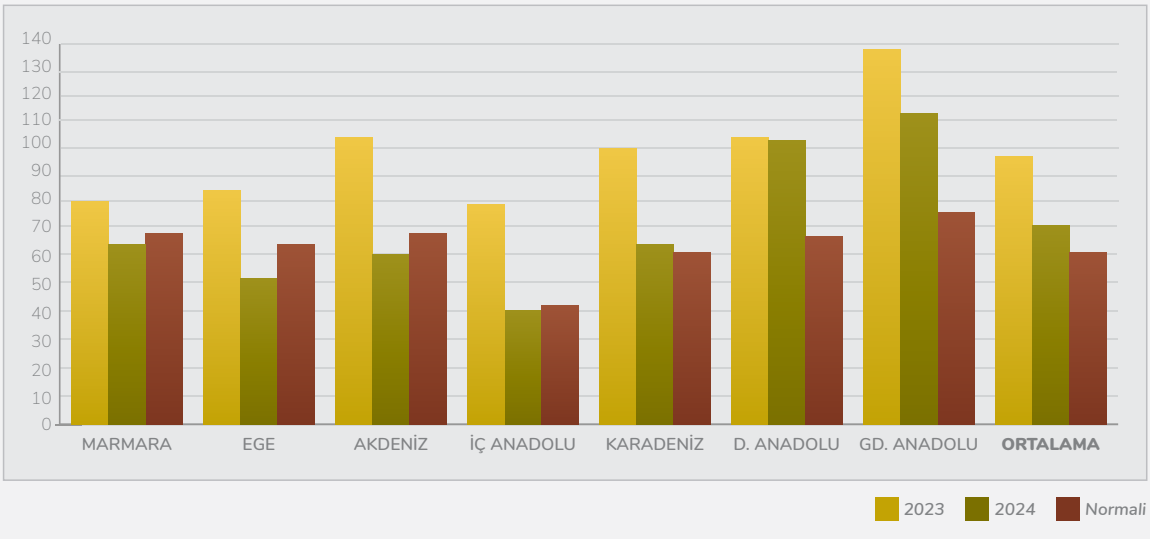

Mart Ayı Yağışları

Normaline Göre;

Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde **%7-54 artış,** diğer bölgelerde **%3-18 azalış** gerçekleşmiştir.

Geçen Yıla Göre;

Tüm bölgelerde **%1-46 azalış** gerçekleşmiştir.

1 Ekim 2023 - 31 Mart 2024 Kümülatif Yağış Grafiği (mm)

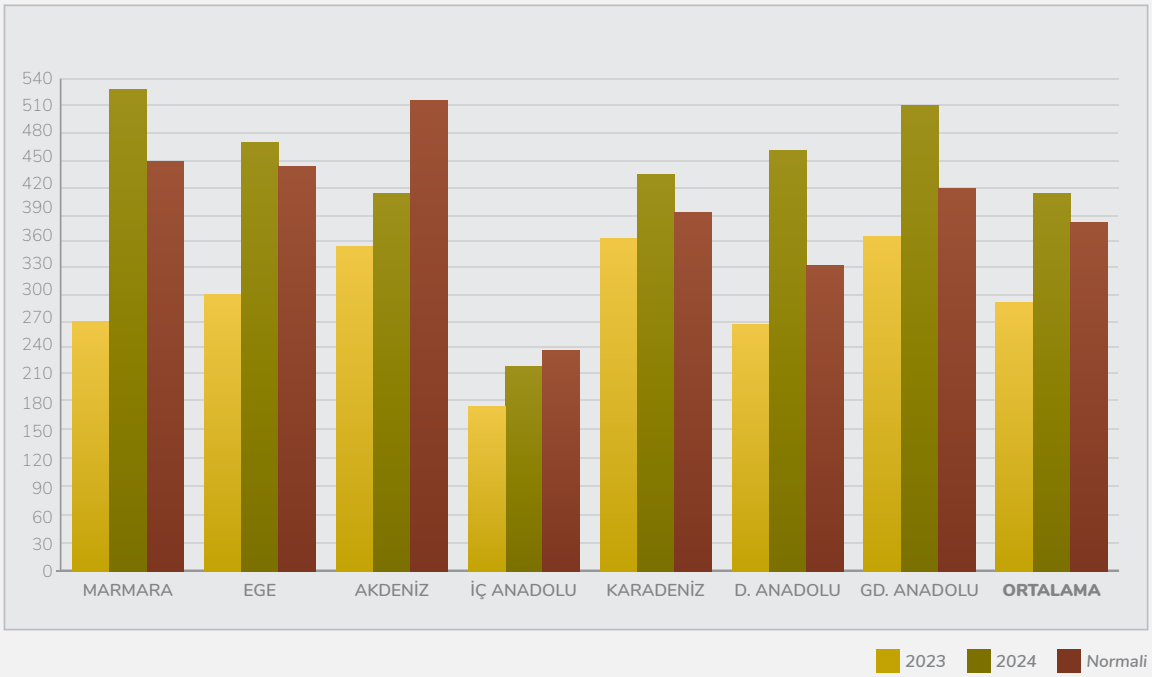

Kümülatif Yağışlar

Kümülatif Yağışlar

Normaline Göre;

Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde **%7-11 azalış,** diğer bölgelerde **%10-39 artış** gerçekleşmiştir.

Geçen Yıla Göre;

Tüm bölgelerde **%20-92 artış** gerçekleşmiştir.

YAĞIŞ DEĞERLENDİRMESİ

MART-2024 ALANSAL YAĞIŞLARIN NORMALLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

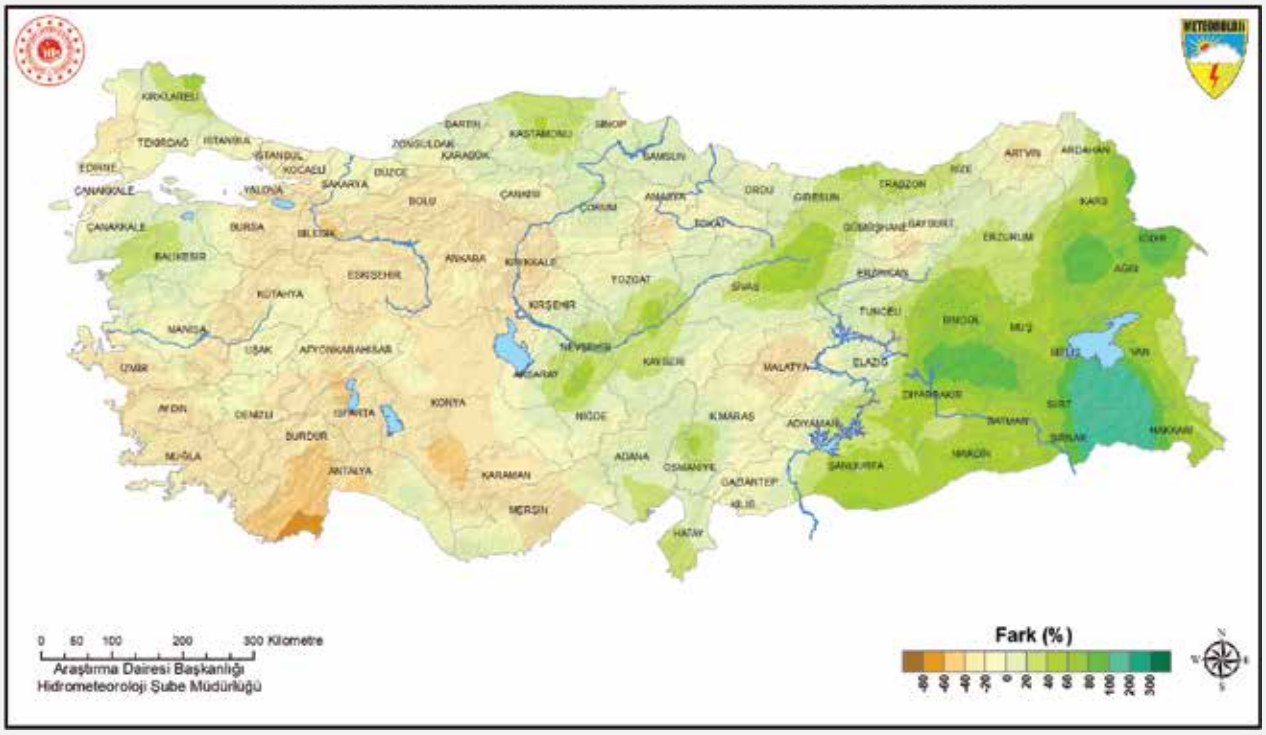

MART-2024 ALANSAL YAĞIŞLARIN GEÇEN YIL İLE KARŞILAŞTIRILMASI

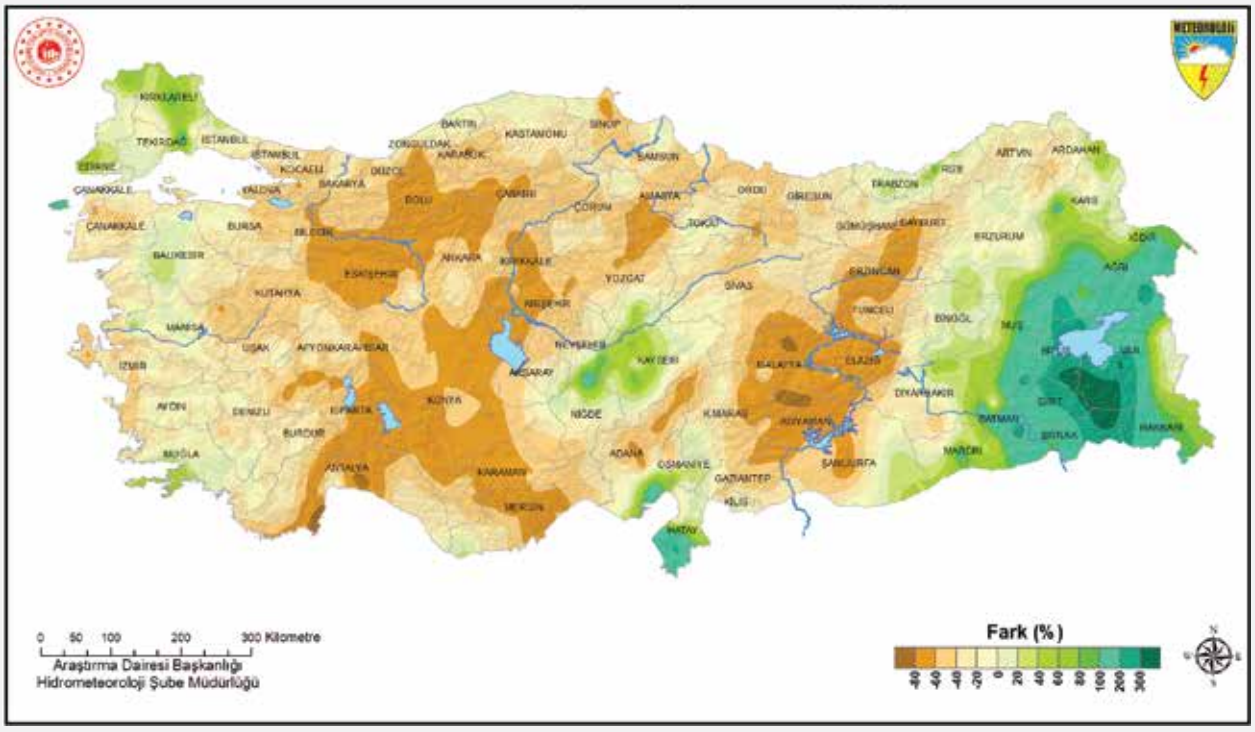

SU YILI YAĞIŞLARIN NORMALLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI (1 EKİM 2023- 31 MART 2024)

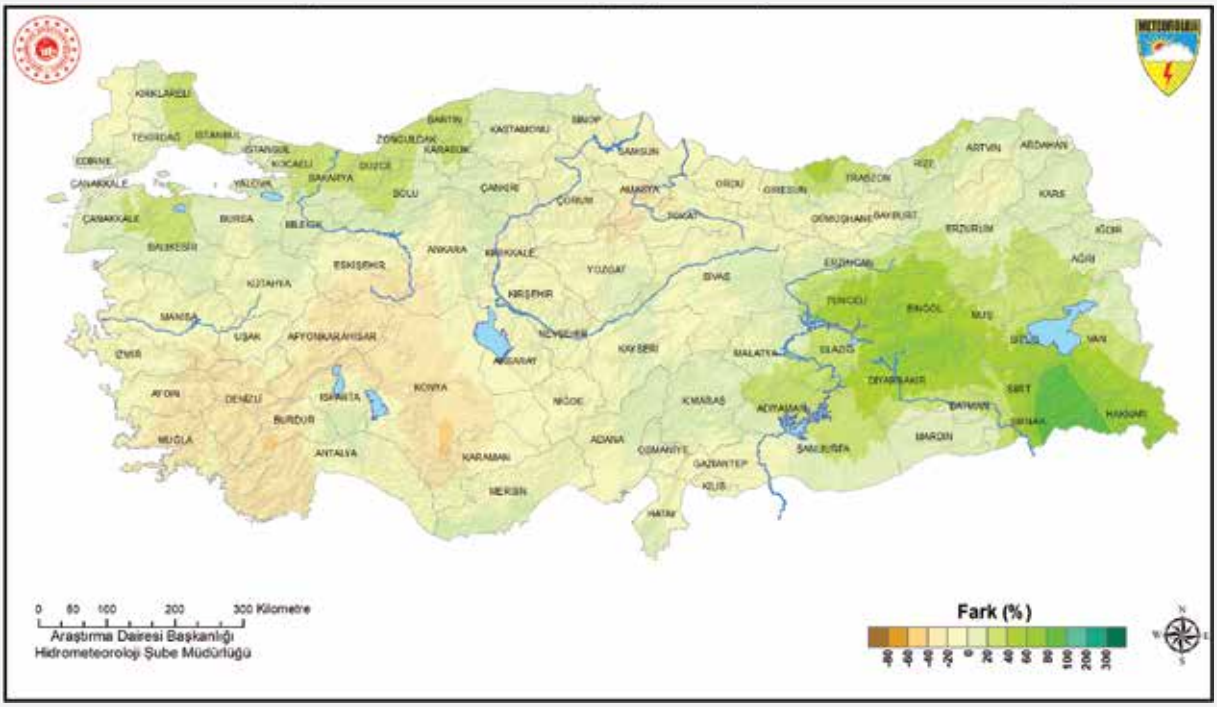

SU YILI YAĞIŞLARIN GEÇEN YIL İLE KARŞILAŞTIRILMASI (1 EKİM 2023- 31 MART 2024)

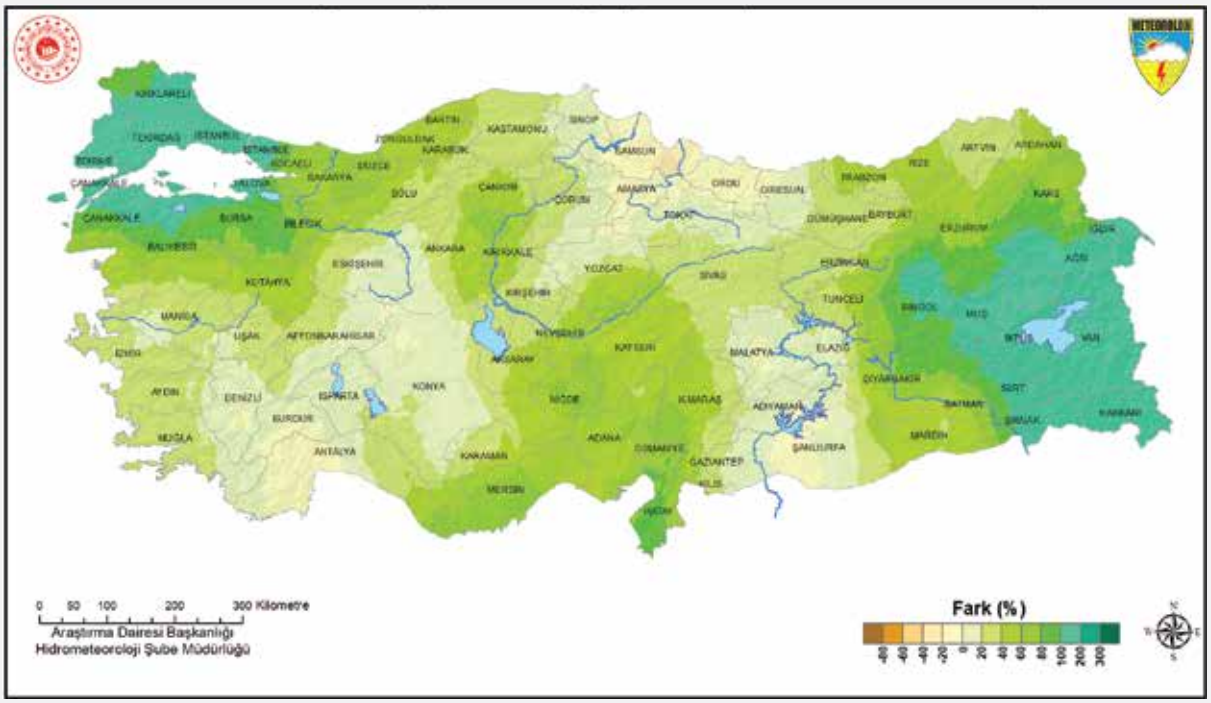

BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

İç Anadolu Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %36'sı);

- Mart ayı yağışı 41.6 mm, normali 42.7 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 77.0 mm'dir. Yağışlar normali civarında gerçekleşirken, 2023 yılı Mart ayı yağışına göre %46 azalma meydana geldi.
- Su yılı yağışı 216.9 mm, normali 232.9 mm ve 2023 su yılı yağışı 172.8 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %7 azalma, 2023 su yılı yağışlarına göre %26 artma gerçekleşti.
- Kırşehir ve Eskişehir'de yazlık yulaf ekilişleri tamamlanmıştır. Kayseri'de yazlık ekilişler %60 seviyesindedir.
- Kardeşlenme dönemi devam etmektedir. Dönem itibariyle bitkide fizyolojik gelişimin hızlanacağı döneme girilmiş olduğundan yağışa ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle nisan ve mayıs ayında alınacak yağış miktarı bitki gelişimini doğrudan etkileyecektir.
- Eskişehir'de ilkbahar erken donlarına karşı otlatma ve üst aksamının biçilmesi vb. uygulamaların yapıldığı gözlenmiştir.
- Konya'da Kasım-Şubat döneminde ortalama sıcaklıkların genel olarak yüksek seyretmesi nedeniyle hububatın üst vejetatif aksam gelişimi normallerine göre 15-20 gün ileri seviyede olduğundan sapa kalkma döneminin geçen yıllara göre daha erken başlaması beklenmektedir. Çimlenme sırasında tohum kaybının olmaması nedeniyle bitki sıklığı had safhada, ılıman iklim şartlarına bağlı alt ve üst vejetatif gelişim ileri seviyede, buharlaşma ile su kaybı fazla, kar yağışının olmamasına bağlı olarak da taban suyu ve tarla kapasitesinin (toprak suyla doygun hale geldikten sonra toprak zerrelerinin yerçekimine karşı tuttuğu su miktarı) düşük olduğu ve şubat ayı yağışının az olması nedenleriyle hububatta susuzluk stresi potansiyel bir risk olarak görülmektedir.
- Aksaray'da ay içinde düşen yağışların iyi olması bitki gelişimine olumlu yönde etki etmiştir. Kayseri'nin özellikle Kasım ayında ekiliş yapılan yüksek kesimlerde genel itibariyle bitki gelişimin iklimsel şartlara bağlı olarak (Şubat ayının kurak geçmesi ve hissedilen sıcaklıkta gece-gündüz farkının normalin üzerinde seyretmesi nedeniyle) yavaşladığı hatta kurak arazilerde durma noktasına geldiği gözlemlenmiştir.
- Kırşehir'de lokal olarak bazı arazilerde arpa sarı cücelik virüsüne rastlanmıştır.
- Bölgede üst gübreleme ve yabancı ot ilacı uygulamaları genel olarak tamamlanmış, ancak yer yer devam eden alanlar bulunmaktadır.

- Kayseri'de genel itibariyle ekili ve nadas arazilerinde fare popülasyonun devam ettiği ve üreticilerin bu yönde fare mücadelesi uygulamaları (kimyasal ve mekanik) yaptığı gözlemlenmiştir. Ayrıca Eskişehir ve Sivas'ta köstebek popülasyonundaki yoğunluk da devam etmektedir. Ilıman iklim koşulları hububatta geçen yıllara nazaran daha yoğun yabancı ot çıkışına neden olmuş bu nedenle mücadelesinin gerekliliği bu yıl daha da önem kazanmıştır.

- Her yıl tüm platformlarda önemi belirtilen; "Nisan –Mayıs ayı yağışları" bu sene de; mevcut haliyle iyi bir rekolte potansiyeli barındıran hububatta verimi belirleyen ana unsur olacaktır.

Ankara

Kırıkkale

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Güneydoğu Anadolu Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %15'i);

- Mart ayı yağışı 111.5 mm, normali 74.7 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 133.6 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %49 artma, 2023 yılı Mart ayı yağışına göre %17 azalma gerçekleşti.
- Su yılı yağışı 504.7 mm, normali 412.4 mm ve 2023 su yılı yağışı 365.7 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %22, 2023 su yılı yağışlarına göre %38 artma gerçekleşti.
- Kışlık hububat Diyarbakır ve Şanlıurfa'da sapa kalkma, Adıyaman'da başaklanma başlangıcında, Batman ve Mardin'de dane süt olum aşamasındadır. Gaziantep'te erken ekim yapılan yerlerdeki arpalarda başaklanma başlamış, buğdaylarda ise sapa kalkma evresinin sonuna gelinmiş olup başaklanma evresine geçmeleri beklenmektedir.
- Diyarbakır'da su toplayan bazı alanlarda lokal kök çürüklükleri ve buna bağlı sararmalar olduğu görülmekte, nisan ayında havaların ısınması, sıvı gübre uygulaması ve kök çürüklüğüne karşı ilaç uygulanması ile problemin ortadan kalkarak zararın ekonomik boyuta ulaşmayacağı öngörülmektedir.
- Batman'da lokal olarak bazı yörelerde yağışlardan dolayı kök çürüklüğü görüldüğü, ancak uygun hava koşullarında gerekli ilaçlamaların yapılması ile birlikte ekonomik zarar oluşturmayacağı değerlendirilmektedir.
- Mardin'de lokal olarak septoria hastalığı ve yabancı ot miktarında artış tespit edilmiştir.

Gaziantep

Diyarbakır

- Gaziantep'te mevsimin yağışlı geçmesi dolayısıyla hububatta fungal hastalıklardan korumak için pas ilacı uygulanmaktadır. Tarım İl ve İlçe Müdürlükleriyle yapılan görüşmelerde süne zararlısı ile ilgili olarak; şubat ayında kışlaklarda (geven otu vs.) olan ergin sünelerin araziye indiği ve hububata geçmeye başladığı bilgisi alınmış olup süne nisan ayı ortası gibi yumurtalarını bitkilere bırakmaktadır. Nisan ayı sonu mayıs ayı başı gibi nimf dönemindeyken üreticilerimize Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerince kimyasal mücadele için bilgi verilecektir. Süneler yumurta dönemindeyken yumurtaları yiyen parazitör böcekler ile biyolojik mücadele de yapılmakta olup henüz çok yaygın değildir.

- Hububatın genel gelişme durumu şu an itibariyle çok iyi olup bahar yağışlarının da yeterli olması durumunda Şanlıurfa ve Gaziantep'te rekoltenin yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

- Nisan ve mayıs ayında gerçekleşecek yağış ve hava sıcaklıları verim durumunu ciddi anlamda etkileyeceği değerlendirilirken Mardin'de mayısın ilk haftası arpa hasadının başlaması beklenmektedir.

MARMARA BÖLGESİ

Marmara Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %11'i);

- Mart ayı yağışı 63.0 mm, normali 66.1 mm ve 2023 yılı Mart yağışı 79.1 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %5, 2023 yılı Mart ayı yağışına göre %20 azalma gerçekleşti.

- Su yılı yağışı 522.0 mm, normali 448.2 mm ve 2023 su yılı yağışı 272.1 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %17, 2023 su yılı yağışlarına göre %92 artma gerçekleşti.

- Bölge genelinde buğday, kardeşlenme evresini tamamlamış olup sapa kalkma dönemindedir, erkenci arpalar başak çıkarmak üzeredir.

- Mart ayında bitki için yeterli miktarda yağış düşmesi ve hava sıcaklıklarının da zaman zaman mevsim normallerinin üzerinde seyretmiş olması bitki gelişimine olumlu yönde katkı sağlamıştır. Özellikle erken ve sık ekilen yerler başta olmak üzere bazı yörelerde sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesi, üreticinin de büyümeyi desteklemek adına fazladan azot gübresi atması ile normalinden erken dönemde büyüyüp boylanan buğdayda bazı tarlalarda yer yer yatmalar gözlemlenmiştir.

BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

- Yağış, rutubet ve hava sıcaklıklarının mevsim normallerinin üzerinde gerçekleşmesi bazı bölgelerde pas, külleme veya kök boğazı hastalığına neden olmuştur. Söz konusu hastalıklara karşı yapılan ilaçlama çalışmaları neticesinde verimin etkilenmeyeceği değerlendirilmektedir.

- Ayrıca yabancı ot ve fare popülasyonuna karşı kimyasal ve mekanik mücadele devam etmektedir.

- Bölgede üst gübreleme işlemleri yer yer devam ederken ay içerisinde alınan yağışların gübrenin toprakta çözülmesine ve bitki gelişimine olumlu etkisi olduğu gözlenmiştir. Özellikle Kocaeli'nde üst gübrenin verime olumlu katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Hububat ekili alanlarda bitkinin su ihtiyacı mart ayı sonu itibarıyla başlarken, nisan ve mayıs ayında en üst seviyeye ulaştığından, özellikle nisan ve mayıs ayında mevsim normalleri civarında alınacak yağışların da etkisiyle iyi bir sezon yaşanması öngörülmektedir.

Edirne

İstanbul

KARADENİZ BÖLGESİ

Karadeniz Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %10'u);

- Mart ayı yağışı 63.9 mm, normali 60.0 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 99.6 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %7 artma, 2023 yılı Mart ayı yağışlarına göre %36 azalma gerçekleşti.
- Su yılı yağışı 429.6 mm, normali 391.3 mm ve 2023 su yılı yağışı 356.8 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %10, 2023 su yılı yağışlarına göre %20 artma gerçekleşti.
- İç kesimlerde çimlenme ve çıkışlar tamamlanmış olup hububat kardeşlenme aşamasındadır ve kardeş sayısı 3-4 adettir. Bölgenin kıyı kesimleri ile Tokat'ta hububat sapa kalkma aşamasındadır. Çankırı, Çorum, Karabük ve Kastamonu'da yüksek sıcaklık ve düşük yağış ortalaması nedeniyle kuraklık riski önceki dönemlere göre yükselmiştir.
- Amasya'da bazı tarlalarda üst gübreleme ve ot ilacının etkisi ile yer yer sararmalar görülmüştür.
- Samsun'da alınan yağışlar bitkiye iyi gelmiş olmasına rağmen bazı tarlalarda yer yer sararmalar görülmekte olup söz konusu sararmaların taban gübre kullanılmayan veya az kullanılan arazilerde meydana geldiği değerlendirilmektedir. Mart ayı içerisinde üst gübreleme işlemleri yapılmış olup söz konusu sararmaların gübreleme sonrası alınan yağışlarla toparlanacağı tahmin edilmektedir.
- Bölgede yoğun fare popülasyonuyla mücadele işlemleri devam etmektedir.

Amasya

Tokat

AKDENİZ BÖLGESİ

Akdeniz Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %9'u);

- Mart ayı yağışı 60.2 mm, normali 68.7 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 104.5 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %12, 2023 yılı Mart ayı yağışına göre %42 azalma meydana geldi.

- Su yılı yağışı 462.1 mm, normali 512.5 mm ve 2023 su yılı yağışı 351.7 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %10 azalma, 2023 su yılı yağışlarına göre %31 artma meydana geldi.

- Geçmiş yıllara göre hava sıcaklığının yüksek seyretmesi nedeniyle hububat Kahramanmaraş'ta sapa kalkma döneminde iken Adana'da başaklanma dönemi tamamlanmış olup dane olum dönemi başlamıştır. Sahile yakın yerlerde lokal olarak süt olum döneminde olan hububat gelişimi geçmiş yıllara göre 15-20 gün önde gitmektedir. Hatay'da hububatta bayrak yaprak, kın oluşturma ve başak çıkarma dönemine girilmiştir.

- Kahramanmaraş'ta pas hastalığı ile mücadele devam ederken Hatay ve Adana'da mart ayı içerisinde ekili alanlara gerek görülen yerlerde ve önlem amaçlı pas ve yabancı ot ilacı uygulamaları tamamlanmıştır. Adana'da süne ile mücadele için yağışlar ve çevre tarlaların durumuna göre ilaçlamalar yapılmıştır. Mart ayında mevsim normalleri üzerinde seyreden yağışların nisan ayında da beklenen düzeyde gerçekleşmesi durumunda verim ve rekoltenin yüksek olacağı değerlendirilmektedir.

- Antalya ili sahil kesiminde (Manavgat, Aksu, Serik) bahar dönemindeki iklim şartlarına bağlı olarak mayıs ayının son haftasında hasat olgunluğu öngörülmektedir. Antalya ilinin yoğun hububat ekiliş bölgesi olan Elmalı ve

Adana

Antalya

Korkuteli ilçelerinde ise erken ekilişlerde kardeşlenme yeni tamamlanmış, bu bölgede yağış yetersizliğinden dolayı toprak tavının yetersiz olduğu, sulama imkânı bulunan üreticilerin sulama yaptıkları gözlenmiştir. Bu bölgede kurak hava şartlarının Nisan ayında da devam etmesi halinde kıraç arazilerde verim kaybı olacağı öngörülmektedir. Burdur ilinde de Mart ayı sonu itibariyle kuraklık tehdidi oluşmaya başladığı gözlenmiştir.

- Burdur ve Antalya illerinin ova kesiminde fare tahribatı ve kuraklık tehdidinin de etkisiyle hububatta rekoltenin bir miktar düşebileceği, ancak özellikle nisan ayı ve mayıs başı dönemini kapsayan 45 günlük süreçte yağış ihtiyacının kritik öneme sahip olduğu, yağış ihtiyacının karşılanmaması halinde verim kaybının bir miktar artabileceği öngörülmektedir.

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Doğu Anadolu Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %10'u);

- Mart ayı yağışı 101.2 mm, normali 65.8 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 102.4 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %54 artma meydana gelirken, 2023 yılı Mart ayı yağışları civarında gerçekleşti.
- Su yılı yağışı 454.0 mm, normali 325.6 mm ve 2023 su yılı yağışı 265.1 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %39, 2023 su yılı yağışlarına göre %71 artma gerçekleşti.
- Ay içerisinde yağmur ve kar yağışı gerçekleşmiş olup bu durum bitki çıkış ve gelişimine olumlu yansımıştır.

Ağrı

Elazığ

BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

- Bölge genelinde uygun arazilerde yazlık ekilişler başlamıştır. Yazlık ekiliş başlamayan yerlerde arazinin kuruması ve toprağın tava gelmesine müteakip yazlık ekilişler başlayacaktır. Hububatın çimlenme ve çıkışları normal seviyede olup Erzincan ve Iğdır'da kışlık ekilişlerde kardeşlenme, yazlık ekilen arpa, çavdar ve yulafta da bitki çıkışları başlamıştır. Gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farklarından dolayı hububatta yer yer sararmalar görülmekte iken bu durumun havaların ısınmasıyla düzeleceği değerlendirilmektedir.
- Muş çevresinde hava sıcaklıklarının yüksek seyretmesinden kaynaklı olarak çok yoğun fare popülasyonu görülmektedir.
- Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleşecek sıcaklık ve yağışların bitki gelişimini önemli derecede etkileyerek verimi belirleyeceği değerlendirilmektedir.

EGE BÖLGESİ

Ege Bölgesi (ülkemiz buğday ekilişinin %9'u);

- Mart ayı yağışı 53.0 mm, normali 64.5 mm ve 2023 yılı Mart ayı yağışı 81.2 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %18, 2023 yılı Mart ayı yağışına göre %35 azalma gerçekleşti.
- Su yılı yağışı 389.8 mm, normali 437.9 mm ve 2023 su yılı yağışı 300.8 mm'dir. Yağışlarda normaline göre %11 azalma, 2023 su yılı yağışlarına göre %30 artma gerçekleşti.
- Afyonkarahisar'da yazlık ekilişler başlamış olup devam etmektedir.
- Hububat gelişimi ekiliş zamanı ve ekim havzalarına göre değişiklik göstermekle birlikte sahile yakın ova kesimlerinde başaklanma dönemi başlamışken iç kesimlerde kalan yerlerde sapa kalkma dönemindedir.
- Bitki gelişim durumu normal olup, üst gübre kullanımına ve yabancı ot mücadelesi için ilaç atılmaya devam edilmektedir.
- Afyonkarahisar'da hububatta mart ayı sonlarında mevzi olarak pas ve kök boğazı hastalığı görülmüş olup, yağış öncesi ilaçlama yapılacağı öğrenilmiştir.
- Bölgede yaygın olmamakla birlikte lokal olarak görülen septoria yaprak lekesi, sarı pas ve kök boğazı hastalıklarına karşı ilaçlama yapılmaktadır.

- Denizli il genelinde mart ayı içinde 2.üst gübreleme (ağırlıklı AN%26), yabancı ot ve pas hastalıklarına karşı ilaçlamalar yapılmış, yağışların yetersiz olmasının etkisiyle ekilişin fazla olduğu Çal-Baklan-Çivril-Acıpayam ve Tavas ilçelerinde bitki gelişiminin yavaşladığı görülmüştür.

- Denizli hinterlandında mart ayında tarla faresi popülasyonunda ciddi bir artış olmadığı bilgisi alınmıştır.

Afyonkarahisar

Denizli

2023/24 Sezonu
HUBUBAT BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

- *Türkiye geneli mart ayı yağışı normalinin üzerinde, geçen yıl mart ayı yağışının altında gerçekleşti. 2024 yılı Mart ayı yağışı 69.5 mm, mart ayı normali (1991-2020) 61.2 mm, 2023 yılı Mart ayı yağışı 95.5 mm'dir. Türkiye geneli mart ayı yağışları normaline göre %14 artma, geçen yıl mart ayı yağışlarına göre %27 azalma göstermiştir.*

- *1 Ekim 2023-31 Mart 2024 dönemini kapsayan 2024 su yılı yağışları normalinin ve geçen yıl yağışlarının üzerinde gerçekleşmiştir. Türkiye geneli su yılı yağışı 405.9 mm, normali (1991-2020) 374.3 mm ve geçen yıl aynı dönem su yılı yağışı 287.3 mm'dir. Altı aylık kümülatif yağışlarda Türkiye genelinde normaline göre %8, geçen yıl aynı dönem yağışlarına göre %41 artma meydana gelmiştir.*

- *Hububat; Doğu Anadolu'da kardeşlenme, Marmara ve Karadeniz'de sapa kalkma dönemindedir. İç Anadolu Bölgesi'nde ise sıcaklıkların etkisi ile sapa kalkma döneminin daha önceki yıllara göre erken başlaması beklenmektedir.*

- *Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hububat genel olarak başaklanma döneminde iken Adana, Batman ve Mardin'de dane olum dönemine giren tarlalar mevcuttur.*

- *Adana'da sıcaklıkların yüksek seyretmesi nedeniyle hasadın Mayıs ayının ilk günlerinde başlaması beklenmektedir.*

  İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yazlık hububat ekilişleri devam etmektedir.

- *Konya'da Kasım – Şubat döneminde ortalama sıcaklıkların genel olarak yüksek seyretmesi nedeniyle hububatın gelişimi normaline göre 15-20 gün ileri olduğundan sapa kalkma döneminin geçen yıllara göre daha erken başlaması beklenmektedir.*

- *Konya'da çimlenme sırasında tohum kaybının olmaması nedeniyle bitki sıklığı had safhada, ılıman iklim şartlarına bağlı alt ve üst*

vejetatif gelişim ileri seviyede, buharlaşma ile su kaybı fazla, kar yağışının olmamasına bağlı olarak da taban suyu ve tarla kapasitesinin düşük olduğu ve şubat yağışının az olması nedenleriyle hububatta susuzluk stresi potansiyel bir risk olarak görülmektedir.

- *İç Anadolu Bölgesinde dönem itibariyle bitkide fizyolojik gelişimin hızlanacağı döneme girilmiş olduğundan yağışa en fazla ihtiyaç duyulan döneme girilmiş, bu nedenle nisan ve mayıs ayında alınacak yağış miktarı bitki gelişimini doğrudan etkileyecektir.*

- *Doğu Anadolu'da gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farklarından dolayı hububatta yer yer sararmalar görülmekte iken bu durumun havaların ısınmasıyla düzeleceği değerlendirilmektedir.*

- *Ülke genelinde fare popülasyonuna karşı kimyasal ve mekanik mücadele, üst gübreleme ve yabancı ot mücadelesi işlemleri yer yer devam etmektedir.*

- *Hububat ekili alanlarda bitkinin su ihtiyacı mart sonu itibarıyla başlarken, nisan ve mayısta en üst seviyeye ulaştığından, özellikle nisan ayında mevsim normalleri civarında alınacak yağışların da etkisiyle özellikle Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'da iyi bir sezon yaşanması öngörülmektedir.*

- **Bitkinin su ihtiyacı bu aydan itibaren artmakta olup yeterli yağışın alınması durumunda hububat üretiminin olumlu yönde etkileneceği öngörülmektedir.**

> ***Mart yağmuru gümüş, nisan yağmuru altındır.***

BAKLİYAT 2023/24 Sezonu
BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

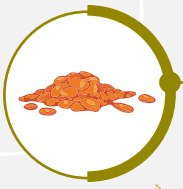

KABUKLU KIRMIZI MERCİMEK

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

- Ülkemiz kırmızı mercimek ekilişlerinin %96'sı Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılmaktadır. (Şanlıurfa %47, Diyarbakır %25, Mardin %6, Diğer %18)
- Ekilişler kasım ayının üçüncü haftası itibarıyla başlamış olup ocak ayının ikinci haftası itibarıyla tamamlanmıştır.
- Yapılan saha kontrollerinde;
  - Bitki çıkışlarının tamamlanarak fizyolojik gelişimin istenilen düzeyde gerçekleştiği,
  - Bitki gövdesinde primer (birincil) ve sekonder (ikincil) dallanmanın tamamlandığı, bitkinin sapa kalkma evresinde olduğu, gelişimi olumsuz etkileyecek herhangi bir stres faktörünün oluşmadığı,
  - Bitki boylarının erken ekim yapılan alanlarda 15-18 cm, geç ekim yapılan alanlarda ise 8-10 cm civarına ulaştığı,
  - Bitkinin fizyolojik ve morfolojik gelişimi istenilen düzeyde devam ettiğinden nisan ayı içerisinde çiçeklenme döneminin başlamasının beklendiği,
  - Genel olarak herhangi bir hastalık ve zararlı etmeninin görülmediği,
  - Yaprak alanının artmasıyla birlikte gübreleme işlemine yer yer başlandığı, genel olarak bor, çinko, bakır ve potasyum içerikli sıvı gübrelerin kullanıldığı,
  - Mekanik olarak; I. çapalama işleminin tamamlandığı, yer yer II. çapalama işlemine başlanıldığı,
  - Bununla birlikte Kimyasal olarak; yer yer herbisit uygulaması işlemlerine de başlanıldığı gözlemlenmiştir.
- Meteorolojik verilerin bitki gelişimine etkisi;
  - Bölgede mart ayı içerisinde alınan yağışların yeterli düzeyde gerçekleşmesi ve mevsim sıcaklıklarının yüksek seyretmesi ile birlikte bitkide enzimatik reaksiyon hızı artış göstererek kök ve vejetatif gelişimin güçlendiği,
  - Önümüzdeki günlerde sıcaklığın yüksek seyretmesi halinde; bitkinin toplam yaprak alanının artmasına bağlı olarak bitkinin transpirasyon (terleme) hızında artış olacağı, topraktaki su miktarının buharlaşması (evaporasyon) ve ortam neminin istenilen düzeyde gerçekleşmemesi durumunda bitkinin lokal olarak su stresi yaşayabileceği değerlendirilmektedir.

Kırmızı mercimek ekilişlerinde,

- Diyarbakır'da %15, Batman'da %5 civarında hububata kayış (özellikle buğday) olduğu,
- Şanlıurfa'da %10 civarında özellikle arpadan kırmızı mercimeğe bir kayış olduğu,
- Diğer yörelerde ise ekimlerin geçen yıl seviyelerinde gerçekleştiği gözlenmiştir.

Adıyaman

Batman

Kahramanmaraş

Şanlıurfa

Mardin

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

- Ülkemizde yazlık kırmızı mercimek ekilişi İç Anadolu Bölgesinde (yaklaşık %3) yapılmaktadır.
- Şubat ayının son haftası itibarıyla Ankara, Konya ve Yozgat hinterlantlarında lokal olarak başlayan ekilişler mart ayı sonu itibarıyla Yozgat ve Konya'da tamamlanmış, Kırşehir'de %85, Ankara'da ise %60 seviyelerine ulaşmış olup devam etmektedir.
- Ekilişlerin nisan ayı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.
- Bölgedeki ekilişlerin geçen yıl seviyelerinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

NOHUT

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

- Ülkemiz nohut ekilişlerinin yaklaşık %70'i İç Anadolu Bölgesinde yapılmaktadır.
- Ekilişler mart ayının ilk haftası itibarıyla Ankara, Konya, Yozgat, Kırıkkale, Çorum ve Kırşehir hinterlantlarında lokal olarak başlamıştır.
- Mart ayı sonu itibarıyla ekilişler; Yozgat'ta tamamlanmış olup Ankara'da %25, Konya ve Çorum'da %40, Kırıkkale'de %70, Kırşehir'de ise %95 seviyelerine ulaşmıştır. Ekilişlerin nisan ayı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.
- Bölgede ekilişlere yönelik toprak hazırlıklarına da bir taraftan devam edilmektedir.
- Erken ekim yapılan alanlarda bitki çıkışları başlamıştır.
- Özellikle Konya, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı, Ankara ve Tokat illerinde Tarım İl/İlçe Müdürlükleri tarafından "Toprak Dostu Nohut" ve "Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi (TAKE)" gibi projeler kapsamında üreticilere %50-60 hibe destekli nohut tohumu dağıtımı yapıldığından bu yörelerde tohumluk satışlarında geçen yıla göre bir miktar artış olduğu gözlemlenmiştir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

- Kışlık nohut ekilişleri genel olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılmakta olup ülkemizdeki toplam ekim alanının yaklaşık %10'unu oluşturmaktadır.
- Aralık ayı içerisinde başlaması beklenen kışlık nohut ekilişleri yağışlar nedeniyle ocak ayına sarktığından ekilişler ocak ayının ikinci haftası itibarıyla başlamış olup şubat ayı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.
- Yapılan saha kontrollerinde;
  - Bitki boylarının erken ekim yapılan alanlarda 12-16 cm, geç ekim yapılan alanlarda ise 6-8 cm civarına ulaştığı,
  - Genel olarak herhangi bir hastalık ve zararlı etmeninin bulunmadığı,
  - Bitkinin fizyolojik gelişimini olumsuz etkileyecek herhangi bir stres faktörünün oluşmadığı gözlemlenmiştir.
- Bölgedeki ekilişlerin geçen yıl seviyelerinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Adıyaman

Kahramanmaraş

Diyarbakır

YEŞİL MERCİMEK

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

- Ülkemiz yeşil mercimek ekilişlerinin yaklaşık %85'i İç Anadolu Bölgesinde yapılmaktadır. (Yozgat %40, Konya %25, Kırşehir %15)
- Ekilişler mart ayının ilk haftası itibarıyla Konya, Yozgat, Kırıkkale ve Kırşehir hinterlantlarında lokal olarak başlamıştır.
- Mart ayı sonu itibarıyla ekilişler Çorum, Yozgat ve Kırıkkale'de tamamlanmış, Ankara %60, Konya ve Kırşehir'de ise %90 seviyelerine ulaşmıştır.
- Erken ekim yapılan alanlarda bitki çıkışları başlamıştır.
- Bölgede ekilişlere yönelik toprak hazırlıklarına da bir taraftan devam edilmektedir.
- Ankara, Konya, Kırşehir ve Çorum illerinde Tarım İl/İlçe Müdürlükleri tarafından "Nadas Alanlarını Yeşil Mercimekle Daralt" ve Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi (TAKE)" projeleri kapsamında üreticilere %50 hibe destekli yeşil mercimek tohumu dağıtımının yapıldığı, bu yörelerde tohumluk satışlarında geçen yıla göre bir miktar artış olduğu gözlemlenmiştir.

MISIR 2023/24 Sezonu
BİTKİ GELİŞİM DEĞERLENDİRMESİ

AKDENİZ BÖLGESİ

- Ülkemiz mısır ekilişlerinin yaklaşık %20'si Akdeniz Bölgesinde yapılmaktadır.
- Ekilişler şubat ayının ikinci haftası itibarıyla Adana, Mersin, Hatay hinterlantlarında mart ayının ikinci haftasında ise Kahramanmaraş hinterlantında lokal olarak başlamıştır.
- Mart ayı sonu itibarıyla ekilişler; Adana, Hatay ve Mersin hinterlantlarında tamamlanmıştır. Kahramanmaraş yöresinde ise ekilişler henüz %20 seviyelerinde olup ekilişlere yönelik toprak hazırlıklarına da bir taraftan devam edilmektedir.
- Bölge genelindeki ekilişler %90 oranında tamamlanmıştır.

  Erken ekim yapılan özellikle Adana, Mersin ve Hatay hinterlantlarında mısır çıkışları başlamıştır. Kahramanmaraş yöresinde ise bitki çıkışları henüz yeni başlamış olup önümüzdeki günlerde ekilişlerin yoğunlaşması beklenmektedir.
- Yapılan saha kontrollerinde;
  - Bitki boylarının erken ekim yapılan alanlarda 10-15 cm, geç ekim yapılan alanlarda ise 4-5 cm civarına ulaştığı,
  - Genel olarak herhangi bir hastalık ve zararlı etmeninin bulunmadığı,
  - Bitkinin fizyolojik gelişimini olumsuz etkileyecek herhangi bir stres faktörünün oluşmadığı gözlemlenmiştir.
- Bölgedeki mısır ekilişlerinde;
  - Adana yöresinde %5 pamuktan mısıra kayış olduğu,
  - Hatay yöresinde %60 civarında özellikle hububata bir kayış olduğu,
  - Diğer yörelerde ise ekimlerin geçen yıl seviyelerinde gerçekleştiği,
  - Bölge geneli dikkate alındığında mısır ekilişlerinde geçen yıla oranla %5 seviyelerinde bir azalış olduğu tahmin edilmektedir.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

- Ülkemiz mısır ekilişlerinin yaklaşık %24'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılmaktadır.
- Ekilişler mart ayının ikinci haftası itibarıyla Diyarbakır ve Adıyaman hinterlantlarında lokal olarak başlamıştır.
- Mart ayı sonu itibarıyla ekilişler; Diyarbakır'da %50, Adıyaman'da %5, bölge genelinde ise %28 oranında tamamlanmıştır.
- Batman ve Gaziantep hinterlantlarında toprak hazırlıkları tamamlanmış olup nisan ayının ilk haftası ekilişlerin başlaması beklenmektedir.
- Bölgede yağışların fazla olmasından dolayı ekilişlerin ağır ilerlediği, hava ve arazi şartlarının uygun olması halinde ekilişlerin yoğunlaşarak devam edeceği tahmin edilmektedir.
- Üreticiler taban gübresi olarak ekim ile birlikte genellikle DAP ve 20-20-0 kompoze gübresini kullandığı gözlemlenmiştir.
- Erken ekim yapılan alanlarda bitki çıkışları lokal olarak başlamıştır.

Kahramanmaraş

Adana

Hatay